

RAU po nowemu

Różnica polegająca na zastąpieniu „systemu informatycznego” „systemem rejestracji internetowej” ma doniosłe znaczenie praktyczne i w założeniu w istotny sposób powinna w przyszłości ułatwić składanie do KNF wniosków dotyczących rejestracji agentów. – MAREK PRĘTKI

Niezależnie od faktu przesunięcia terminu wejścia w życie ustawy z dnia 15 grudnia 2017 r. o dystrybucji ubezpieczeń (dalej: UDU) należy kontynuować przygotowania do jej wdrożenia. Dotyczy to nie tylko dystrybutorów ubezpieczeń, ale także organu nadzoru – Komisji Nadzoru Finansowego, przed którą również stoją nowe zadania do wykonania.

KNF musi przygotować nowy system internetowej rejestracji pośredników ubezpieczeniowych – na co wskazywano już w uzasadnieniu do projektu UDU. Wynika to z polskiej implementacji art. 3 ust. 2 akapit 2 dyrektywy IDD. Prawodawca unijny wprowadził wymóg, iż: *Państwa członkowskie ustanawiają system rejestracji internetowej. System ten musi być łatwo dostępny i umożliwiać wypełnienie formularza rejestracji bezpośrednio w Internecie.*

Obecnie zgodnie z art. 37 ust. 4 z dnia 22 maja 2003 r. ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym (dalej: UPU): *Rejestr pośredników ubezpieczeniowych jest prowadzony przez organ nadzoru w systemie informatycznym*, natomiast zgodnie z nową regulacją zawartą w art. 52 ust. 3 UDU *Rejestr pośredników ubezpieczeniowych jest prowadzony przez organ nadzoru w systemie rejestracji internetowej*. Różnica polegająca na zastąpieniu „systemu informatycznego” „systemem rejestracji internetowej” ma doniosłe znaczenie praktyczne i w założeniu w istotny sposób powinna w przyszłości ułatwić składanie do KNF wniosków dotyczących rejestracji agentów. Teoretycznie czasu na przygotowanie nowego systemu jest dużo, bowiem zgodnie z art. 106 ust. 2 UDU dotychczasowy system może działać do 31 grudnia 2019 r., niemniej nie należy tak ważnego przedsięwzięcia zostawiać na ostatnią chwilę.

JAK JEST OBECNIE?

Obecnie szczegółowe zasady prowadzenia rejestru pośredników ubezpieczeniowych pozostają uregulowane w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 18 września 2006 r. w sprawie prowadzenia rejestru pośredników ubezpieczeniowych oraz

Marek Prętki

jest radcą prawnym w kancelarii WKB Wierciński, Kwieciński, Baehr.

sposobu udostępniania informacji z tego rejestru wydanym na podstawie art. 37 ust. 7 UPU, a zasady składania wniosków o wpis, zmiany wpisów albo wykreślenie wpisu są zawarte w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 30 września 2014 r. w sprawie wniosków o wpis do rejestru agentów ubezpieczeniowych wydanym na podstawie art. 39 ust. 4 UPU. To drugie z wskazanych rozporządzeń w § 3 ust. 1 wskazuje, iż: *Wnioski o wpis oraz wnioski o zmianę wpisu składa się za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej w postaci dokumentu elektronicznego generowanego przez system teleinformatyczny organu nadzoru. Wnioski składa się na formularzu udostępnionym nieodpłatnie przez organ nadzoru w systemie teleinformatycznym organu nadzoru za pośrednictwem strony internetowej lub elektronicznej skrzynki podawczej.* (Jednocześnie w § 2 pkt 4 tegoż rozporządzenia zdefiniowano system teleinformatyczny następująco – *należy przez to rozumieć prowadzony przez organ nadzoru system teleinformatyczny umożliwiający składanie wniosków o wpis i wniosków o zmianę wpisu oraz spełniający warunki systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną*). Zatem obecnie nie ma możliwości złożenia wniosku dotyczącego rejestracji agentów w formie pisemnej.

Przywołane przepisy rozporządzenia są realizowane w ten sposób, iż KNF udostępnia zakładom ubezpieczeń pod dedykowanym adresem internetowym (<https://rau.knf.gov.pl>) Rejestr Agentów Ubezpieczeniowych online (dalej: RAU online). Interfejs ten jest dostępny wyłącznie po zalogowaniu dla upoważ-

nionych przedstawicieli zakładów ubezpieczeń i służy do składania elektronicznych wniosków dotyczących wpisów do rejestru agentów ubezpieczeniowych. Wnioski składa się w postaci plików o dedykowanej strukturze danych o rozszerzeniu *.RPA. Jedynie dowody uiszczenia opłaty skarbowej można załączać w postaci plików w formacie PDF. Pliki RPA mają strukturę danych ustaloną przed KNF i kompatybilną z systemem informatycznym KNF, w którym wprowadzony jest rejestr agentów. Do przygotowania (wygenerowania) pliku RPA służy obecnie dedykowana desktopowa aplikacja DAPOS 3.1., udostępniana nieodpłatnie przez KNF. Aplikacja została opracowana w KNF przed 2010 r., a jej obecna wersja pochodzi z 2014 r. Aplikacja jest mało intuicyjna w obsłudze i nie ułatwia przygotowania wniosków. Nadto KNF wymaga także, aby wniosek dotyczący wpisu do rejestru agentów został opatrzony podpisem elektronicznym weryfikowanym przy użyciu ważnego kwalifikowanego certyfikatu i oznakowany czasem – wymagane jest wygenerowanie odrębnego pliku podpisu elektronicznego w formacie XaDES-T, co wymaga wykorzystania kolejnej odrębnej aplikacji do składania podpisów elektronicznych – dostarczanej przez dostawcę usług podpisu elektronicznego. Obecne rozwiązanie RAU online nie jest przyjazne dla użytkownika – już sam ekran logowania jest z niewiadomych przyczyn w języku angielskim (zob. zrzut ekranu na kolejnej stronie), choć po zalogowaniu interfejs RAU online jest w języku polskim. Pliki z odpowiedziami na wnioski – poprawnie zarejestrowane albo odrzucone – są plikami tekstowymi (format *.COA), które również są mało czytelne. Z kolei do wyszukania, czy określona osoba jest zarejestrowana jako agent ubezpieczeniowy, konieczne jest skorzystanie z innego interfejsu online udostępnianego publicznie na stronie internetowej KNF (https://au.knf.gov.pl/Au_online/). Interfejs ten umożliwia wyszukanie agenta albo pracownika (czyli osoby fizycznej wykonującej czynności agencyjne).

W przypadku brokerów obecnie wszelkie wnioski „rejestracyjne” są składane do KNF w formie pisemnej – nie ma systemu online analogicznego do RAU online. System informatyczny funkcjonuje zatem jedynie wewnątrz w ramach KNF. Z publicznego internetu możliwe jest jedynie wyszukanie podstawowych danych o brokerze ubezpieczeniowym albo reasekuracyjnym za pomocą prostej wyszukiwarki dostępnej ze strony internetowej KNF (https://snu.knf.gov.pl/SNU_ONLINE/). Istotną wadą wyszukiwarki jest konieczność znajomości numeru zezwolenia na wykonywanie działalności brokerskiej poszukiwanego podmiotu. Taka informacja nie jest zawsze łatwo dostępna, zatem **w praktyce nie jest możliwe wyszukanie brokera ubezpieczeniowego po jego firmie, numerze NIP albo numerze KRS. Wydaje się, że skoro rejestr już obecnie jest jawny z mocy ustawy, wyszukanie danych nie powinno wymagać od poszukującego znajomości numeru zezwolenia.**

CO W PRZYSZŁOŚCI?

Jak wskazano na wstępie, z IDD wynika wymóg, aby krajowe rejestry były łatwo dostępne przez internet i pozwalały na rejestrację za pośrednictwem formularzy wypełnianych bezpośrednio na stronie internetowej. Realizacji tych założeń mają służyć rozporządzenia wykonawcze wydane na podstawie delegacji ustawowych zawartych w art. 52 ust. 10 UDU (ogólne zasady prowadzenia rejestru), art. 54 ust. 4 UDU (wnioski dotyczące agentów) oraz art. 61 ust. 4 UDU (wnioski dotyczące brokerów). Projekty tych rozporządzeń (datowane na lipiec 2017 r.) zostały przedstawione Sejmowi RP łącznie z projektem UDU w druku sejmowym nr 1781.

W odniesieniu do wniosków dotyczących agentów ubezpieczeniowych i agentów oferujących ubezpieczenia uzupełniające projekty rozporządzeń wykonawczych do UDU są wzorowane na obowiązujących obecnie rozporządzeniach wykonawczych do UPU. Zgodnie z § 3 Projektu rozporządzenia w sprawie wniosków o wpis do rejestru agentów ubezpieczeniowych i agentów oferujących ubezpieczenia uzupełniające:

1. *Wnioski o wpis oraz wnioski o zmianę wpisu składa się za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej w postaci dokumentu elektronicznego generowanego przez system teleinformatyczny organu nadzoru. Wnioski składa się na formularzu udostępnionym nieodpłatnie przez organ nadzoru w systemie teleinformatycznym organu nad-*

zoru za pośrednictwem strony internetowej lub elektronicznej skrzynki podawczej.

2. *Adres strony internetowej, pod którym dostępny jest system teleinformatyczny, organ nadzoru publikuje w Biuletynie Informacji Publicznej.*
3. *Organ nadzoru udostępnia system teleinformatyczny zakładom ubezpieczeń nieodpłatnie.*

Projektowany przepis stanowi wiernie powtórzenie obowiązującego obecnie § 3 Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie wniosków o wpis do rejestru agentów ubezpieczeniowych. W projektowanym rozporządzeniu zastosowano również takie same jak dotychczas definicje pojęć „środek komunikacji elektronicznej” (rozwiązania techniczne, w tym urządzenia teleinformatyczne i współpracujące z nimi narzędzia programowe, umożliwiające indywidualne porozumiewanie się na odległość przy wykorzystaniu transmisji danych między systemami teleinformatycznymi, a w szczególności pocztę elektroniczną), „system teleinformatyczny” (zespół współpracujących ze sobą urządzeń informatycznych i oprogramowania, zapewniający przetwarzanie i przechowywanie, a także wysyłanie i odbieranie danych poprzez sieci telekomunikacyjne za pomocą właściwego dla danego rodzaju sieci telekomunikacyjnego urządzenia końcowego w rozumieniu ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne) oraz „dokument elektroniczny” (stanowiący odrębną całość znaczeniową zbiór danych uporządkowanych w określonej strukturze wewnętrznej i zapisany na informatycznym nośniku danych). Wymagane jest zatem, aby dokument elektroniczny był generowany przez system teleinformatyczny KNF (czyli zespół współpracujących ze sobą urządzeń informatycznych i oprogramowania). Wymogu takiego nie spełnia

generowanie pliku typu RPA w aplikacji DAPOS, bowiem aplikacja DAPOS stanowi program komputerowy uruchamiany na dowolnym komputerze i niepowiązany z systemem teleinformatycznym KNF, a zatem dokument elektroniczny nie jest generowany przez system teleinformatyczny organu nadzoru.

Należy także dostrzec, że projekty rozporządzeń nadal przewidują, że wnioski dotyczące zmian wpisów w rejestrze brokerów mają być składane na piśmie (§ 2 ust. 1 projektu rozporządzenia). Z kolei pierwszy wpis brokera do rejestru brokerów ma (tak samo jak obecnie) następować z urzędu z dniem wydania zezwolenia na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń lub w zakresie reasekuracji (art. 58 ust. 1 UDU), a wniosek o wydanie zezwolenia, a w szczególności dołączane doń załączniki mają mieć postać pisemną. Takie rozwiązanie wydaje się sprzeczne z przywołanym powyżej wymogiem z art. 3 ust. 2 akapit 2 IDD wymagającym wprowadzenia internetowej rejestracji pośredników ubezpieczeniowych. Brokery, tak samo jak agenci, są zaliczani do kategorii pośredników ubezpieczeniowych – a zatem również w odniesieniu do nich zastosowanie powinien mieć system rejestracji internetowej. Wydaje się zatem, że polski prawodawca nie powinien ograniczać rejestracji internetowej pośredników ubezpieczeniowych wyłącznie do agentów ubezpieczeniowych i agentów oferujących ubezpieczenia uzupełniające. Powinno być możliwe złożenie za pośrednictwem systemu rejestracji internetowej wniosku o wydanie zezwolenia na prowadzenie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń lub reasekuracji i dalszych zmian dotyczących wpisu brokera do rejestru.

Zrzut ekranu logowania do RAU online

Źródło: [Rau.knf.gov.pl](https://rau.knf.gov.pl)

JAKIE NOWE FUNKCJONALNOŚCI?

Mając na uwadze dotychczasowe doświadczenia związane z funkcjonowaniem rozwiązań technicznych służących rejestracji agentów i chcąc, aby nowe rozwiązania były bardziej przyjazne dla użytkownika, warto wziąć pod uwagę kilka postulatów, które powinny zostać zrealizowane przez nowy system teleinformatyczny służący do obsługi rejestru pośredników ubezpieczeniowych:

1. Realizując wymóg jawności określonych aktualnych danych zawartych w rejestrze pośredników ubezpieczeniowych (art. 52 ust. 4 i 8 UDU), system powinien umożliwiać każdemu użytkownikowi internetu łatwe wyszukanie pośrednika ubezpieczeniowego (agenta albo brokera) na podstawie każdej z publicznie dostępnych danych w rejestrze.
2. W warstwie dostępnej wyłącznie dla podmiotów uprawnionych (np. zakładów ubezpieczeń) należy zapewnić intuicyjne generowanie wniosków dotyczących wpisów nowych agentów, zmian we wpisach i wykreśleń wpisów. Generowanie wniosków powinno odbywać się po stronie serwera KNF na podstawie danych wprowadzanych przez upoważnioną osobę do formularzy online. Upoważniona osoba z ramienia zakładu ubezpieczeń po zalogowaniu powinna mieć podgląd danych zawartych we wpisach dokonanych na wniosek tego zakładu ubezpieczeń. System powinien umożliwiać generowanie wniosków dotyczących zmian we wpisie poprzez wybór i edycję odpowiednich pól danych zawartych we wpisie – chodzi o to, aby generowanie wniosku nie wymagało każdorazowo wpisywania na nowo wszystkich wymaganych informacji.
3. Mając na uwadze trudności z interpretacją komunikatów o błędach i brakach we wnioskach, nowy system powinien już na etapie wprowadzania danych (jeszcze przed ich ostatecznym podpisaniem) ostrzegać o potencjalnych błędach. W przypadku zaś wykrycia błędów po wysłaniu wniosku informacja zwrotna powinna być polegać na wizualizacji formularza danych z zaznaczeniem pól wymagających poprawienia.
4. Warto rozważyć rozwiązanie, aby system na podstawie rodzaju wniosku (czy wniosków) i wprowadzonych danych wskazywał, czy jest należna opłata skarbową i w jakiej wysokości. Można rozważyć umożliwienie zleceni-

nia płatności elektronicznych opłaty skarbowej – z poziomu samego systemu z wykorzystaniem zewnętrznych dostawców usług płatniczych.

5. Mając na uwadze wymogi wynikające z rozporządzenia dotyczące odpowiedniego uwierzytelnienia składanych wniosków, należy zapewnić, aby system w łatwy sposób umożliwiał podpisywanie wniosków z wykorzystaniem zewnętrznej aplikacji do kwalifikowanego podpisu elektronicznego wywoływanej jako plug-in z poziomu przeglądarki internetowej.
6. System powinien także umożliwiać realizację ustawowych kompetencji Polskiej Izby Ubezpieczeń w zakresie udzielania informacji o rozwiązaniu umowy agencyjnej z powodu wykonywania przez agenta ubezpieczeniowego lub agenta oferującego ubezpieczenia uzupełniające działalności z naruszeniem przepisów prawa, umowy agencyjnej, staranności lub dobrych obyczajów (art. 52 ust. 6 UDU). Należy przy tym rozważyć, czy poza zapewnieniem PIU odpowiedniego dostępu do danych – nie byłoby uzasadnione umożliwienie przesyłania z poziomu systemu zapytań zakładów ubezpieczeń do PIU.
7. Analogicznie do zakładów ubezpieczeń należy umożliwić brokerom ubezpie-

zeniowym i reasekuracyjnym składanie wniosków dotyczących zmian we wpisach (np. wpisów osób fizycznych wykonujących czynności brokerskie) za pośrednictwem systemu. Każdy nowy broker wraz z zezwoleniem (a dotychczasowi krótko po wdrożeniu systemu) powinien otrzymywać dane dostępne do systemu, tak aby mógł w ten sposób zgłaszać wszelkie zmiany do rejestru.

8. Mając na uwadze regulacje zawarte w art. 63 § 1 k.p.a. (zezwalającym na złożenie podania za pośrednictwem elektronicznej skrzynki podawczej), warto rozważyć umożliwienie poprzez nowy system elektronicznego składania wniosków o wydanie zezwolenia na prowadzenie działalności brokerskiej. W tym celu odpowiedni moduł systemu musiałby spełniać wymogi właściwe dla elektronicznej skrzynki podawczej określone na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne. Jednocześnie mając na uwadze art. 391 § 1 pkt 1 k.p.a., w przypadku złożenia podania za pośrednictwem elektronicznej skrzynki podawczej będzie możliwe doręczanie pism (w tym również decyzji administracyjnych) za pomocą środków komunikacji elektronicznej.
9. Jak wiadomo, zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne nowy system teleinformatyczny musi spełniać minimalne wymagania dla systemów teleinformatycznych oraz zapewniać interoperacyjność systemów na zasadach określonych w Krajowych Ramach Interoperacyjności.

Powyżej wskazano tylko na niektóre z postulatów pod adresem nowego systemu zarządzanego przez KNF. **Mając na uwadze, jak ważny dla całego systemu dystrybucji ubezpieczeń będzie to system, w fazie jego projektowania warto przeprowadzić konsultacje obejmujące zainteresowane podmioty – w tym w szczególności PIU oraz organizacje brokerów ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych.** Pożądane będzie również zapewnienia możliwości przeprowadzenia testów przed produkcyjnym wdrożeniem.

Niniejszy artykuł jest inspirowany pracami nad książką pt. „Nowe zasady dystrybucji ubezpieczeń. Zagadnienia prawne” (pod red. Jakuba Pokrzywniaka), która ma ukazać się w 2018 r. nakładem wydawnictwa Wolters Kluwer.

grafika/ramka